

SCIOS Certificatie

Kwaliteitsmanagementsysteem voor inspectie
en onderhoud van technische installaties



Waarom certificatie?

Bedrijven vragen zich vaak af waarom ze zich zouden laten certificeren. Een goede vraag. Voorop staat dat certificatie niet verplicht is. Het kan voorkomen dat certificatie wordt vereist in bijvoorbeeld opdrachten, polissen of wetgeving. De vraag is dus of een bedrijf er commercieel voordeel van heeft onder certificatie te werken. Is certificatie een kenmerk waarmee extra opdrachten binnengehaald kunnen worden? Een nieuwe markt bediend kan worden? Of is het nodig om een bestaande markt te behouden? Is het antwoord ja, dan is certificatie zinvol.



Vroege vogels vangen de dikste wormen. Ervaring leert dat het voor bedrijven die in een markt werken waar certificatie een rol gaat spelen, het loont er vroeg bij te zijn. Er zijn nog weinig andere aanbieders wat de kans biedt een reputatie op te bouwen en een relatief groot marktaandeel te verwerven. Een gecertificeerd bedrijf kan dit nog versterken door zelf actief opdrachtgevers te overtuigen van de noodzaak van certificatie en de acceptatie in de markt groter te maken.

Wat is certificatie?

Certificatie geeft vertrouwen en zekerheid dat de geleverde dienst voldoet aan eisen. Wanneer er behoefte of noodzaak bestaat dat een dienst een bepaalde kwaliteit heeft, kan die worden gegarandeerd door deze dienst te laten beoordelen door een certificatie-instelling (CI). De CI toetst of de dienst aan de vastgestelde certificatieregeling voldoet. In het geval van SCIOS bestaat dit uit de SCIOS Certificatieregeling die deels op (inter)nationale normen is gebaseerd. Deze certificatieregeling heet ook wel een certificatieschema en SCIOS is de eigenaar en schemabeheerder. De SCIOS Certificatieregeling wordt onder accreditatie uitgevoerd. Dat betekent dat de Raad voor Accreditatie het schema en de CI's controleert.

Er zijn verschillende soorten certificatie. De SCIOS Certificatieregeling is een managementsysteemcertificatie. Dat houdt in dat een bedrijf opschrijft hoe het dingen doet en zich daarbij aan de voorschriften uit de certificatieregeling houdt.

Een andere vorm van certificatie is bijvoorbeeld productcertificatie waarbij de CI het product controleert. Het bijzondere van de SCIOS Certificatieregeling is dat de CI hier ook het product controleert door onderzoek van het werk van de inspecteur of monteur in de praktijk



ISO 9001

De basis van de SCIOS Certificatieregeling is ISO 9001. Het bedrijf moet een kwaliteitsmanagementsysteem invoeren dat voldoet aan de eisen van deze norm. Maar niet alle normparagrafen zijn van toepassing. Want om te voldoen aan de eisen van de SCIOS Certificatieregeling mag het toepassingsgebied van de ISO 9001 worden beperkt tot de diensten onder certificatie. In de certificatieregeling staat welke onderdelen van toepassing zijn. Overigens hoeft een bedrijf zelf geen ISO 9001 certificaat te hebben. Maar als een bedrijf toch zo'n ISO 9001 certificaat wil behalen, is de stap daarheen niet groot meer.

Met een SCIOS Certificaat zegt een inspectiebedrijf dus eigenlijk tegen zijn klant dat die erop kan vertrouwen dat de werkzaamheden volgens deze regeling worden uitgevoerd. Of dat nu de inspectie zelf, de inhuur of het meetmiddelenbeheer is. Het certificaat geeft ook aan dat het bedrijf zichzelf en de inspecteurs regelmatig moet laten controleren.



ISO 9001 wordt vaak gezien als een norm voor grote bedrijven met hoogdravende eisen. Die eisen zijn in de norm algemeen beschreven omdat deze tegenwoordig in alle managementnormen gelijk zijn. Wanneer een bedrijf aan diverse managementnormen moet voldoen, levert dat voordeel op. Dat voordeel hebben kleine bedrijven doorgaans niet. Toch levert de norm ook voor kleine bedrijven voordelen op en die hoogdravende eisen kunnen heel pragmatisch ingevuld worden.

SCIOS Certificatie

Voor een bedrijf houdt de SCIOS Certificatie in dat het de volgende dingen doet:

- 'Processen/procedures' beschrijven waarmee aan de ISO 9001 wordt voldaan
- De werkzaamheden volgens de voorschriften uitvoeren
- Instandhouding van de kennis en bekwaamheid van de inspecteurs/monteurs
- Rapporteren over de werkzaamheden volgens de voorschriften
- Beheren van meetmiddelen

Processen

Over de 'processen' is al gesproken. Dat zijn de dingen die de meeste bedrijven eigenlijk al doen, maar meestal niet opschrijven of aantoonbaar maken. Een voorbeeld is de managementreview. Elke ondernemer denkt na over hoe de zaken gaan. Wat was het plan en wat is daarvan terecht gekomen. Zo'n 'proces' is dan dat de ondernemer opschrijft dat hij jaarlijks of elk half jaar nadenkt over hoe de zaken gaan. Wat gaat minder goed, en wat is daaraan te doen. En wat gaat goed en verdient uitbouw. De resultaten van dat nadenken moeten dan opgeschreven worden zodat aantoonbaar is dat de review plaats heeft gevonden.



De algemene eisen staan in de het hoofddocument van de certificatieregeling. Daarnaast zijn er de deelregelingen voor de specifieke inspectiesectoren waarin aanvullingen en afwijkingen op het hoofddocument staan. De SCIOS Certificatieregeling kent deelregelingen voor inspectie en onderhoud van stookinstallaties, emissiemetingen en brandstoftoevoerleidingen, inspectie van elektrisch materieel en inspectie van explosieveilige installaties. Binnen zo'n deelregeling zijn scopes opgenomen die over het specifieke inspectiedoel gaan.

Werkzaamheden

De uit te voeren werkzaamheden vormen een belangrijk onderdeel in de regeling. In zogenoemde Technische Documenten staat opgeschreven welke werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Ook staat erbij hoe de omvang van de werkzaamheden bepaald moet worden. Bijvoorbeeld wanneer er 1.000 wandcontactdozen in een pand aanwezig zijn, worden die mogelijk niet allemaal doorgemeten. Er is dan een steekproefmethode aangegeven waarmee vastgesteld kan worden hoeveel er gedaan moeten worden om een goed beeld te krijgen. In het inspectieplan worden aanvullende afspraken vastgelegd.

De werkzaamheden zijn belangrijk omdat een inspectiebedrijf een uitspraak moet doen over de conditie van de technische installatie. Dan kun je niet bij een kop koffie even schuin de fabriekshal of de stal in kijken en zeggen dat het goed is, of stellen dat alles boven 2,85 meter achter een systeemplafond buiten beschouwing wordt gelaten. De opdrachtgever moet er op kunnen vertrouwen dat alles dat in de werkzaamheden wordt voorgeschreven ook wordt uitgevoerd.

Meetmiddelen

Bij de inspectie worden meetmiddelen gebruikt. Deze moeten aan eisen voldoen. Het beheer van de meetmiddelen moet er voor zorgen dat aangetoond kan worden dat alle meetwaarden, die kunnen leiden tot het vaststellen van gebreken, correct zijn. Dat betekent de voorgeschreven controles laten uitvoeren en het goed vastleggen en beheren van de controleresultaten. Ook moet in het inspectierapport worden bijgehouden welke meetinstrumenten tijdens het uitvoeren van de inspectie zijn gebruikt.

Rapportages

Na het uitvoeren van de werkzaamheden wordt gerapporteerd. Dat rapport moet aangeven welke installatie is gekeurd, hoe dat is gedaan en wat de belangrijke en afwijkende meetwaarden zijn. In de rapportage is verantwoording belangrijk. Als een installatietekening wordt gebruikt, moet goed worden vastgelegd welke dat is. De rapportage verwijst naar het inspectieplan.

Eigenlijk allemaal zaken die elke inspecteur toch al min of meer deed. Alleen niet gecontroleerd. Het voordeel van een certificatieregeling is dat veel van de zaken voor de inspecteur al beschreven staan. Die hoeft ze dus niet meer uit te vinden.

Wie maakt de certificatieregeling?

In het algemeen spraakgebruik wordt altijd gezegd dat SCIOS de regeling maakt.

Maar wie is SCIOS eigenlijk? SCIOS is kleine organisatie waarin ondersteunende activiteiten zijn gebundeld. Daaromheen is een grote hoeveelheid vakmensen van verschillende belangengroepen die de certificatieregeling beheren en onderhouden. Die vakmensen zitten in het College van Deskundigen (CvD) en in het bestuur. De vakmensen in het CvD maken met andere experts uit de branches alle afspraken die in de certificatieregeling terechtkomen.

In het bestuur zitten ook vertegenwoordigers van de belanghebbenden (ook wel 'stakeholders' genoemd). Het bestuur is verantwoordelijk voor de formele vaststelling van de documenten. En daar wordt nog extra in de gaten gehouden dat in redelijkheid met alle belangen rekening wordt gehouden.



Hoe word ik als bedrijf gecertificeerd?

Certificatie begint met huiswerk. De certificatieregeling moet voor eigen gebruik worden omgezet naar een bedrijfseigen kwaliteitsmanagementsysteem, het kwaliteitshandboek. Daarin worden de procedures vastgelegd. Ondersteunend daaraan moeten er oplossingen komen voor bijvoorbeeld het beheer van documenten zoals de controlecertificaten, de rapporten en inspectieplannen en de competenties van de medewerkers. Branchevereniging iKeur ondersteunt haar leden bij het opzetten van een kwaliteitshandboek. Alternatief kan een adviseur worden ingeschakeld.

Het is belangrijk dat een bedrijf zich zeer tijdig, in elk geval (verplicht) voor de start van de proefinspecties, aanmeldt bij en een overeenkomst sluit met een van de CI's, want deze hebben een volle agenda. De CI kan advies geven over hoe de verschillende stappen eruit moeten zien.



Voor elke scope geldt een diploma-eis. Als certificatie voor een scope behaald moet worden, dan moet de inspecteur het SCIOS-erkende diploma voor die scope hebben. Soms geldt een combinatie van diploma's. Als dit geregeld is, kan een aantal proefinspecties worden uitgevoerd. Hoeveel dit er moeten zijn, staat in het Certificatiereglement. Ook moet de aanstaande certificaathouder, voordat het certificatieonderzoek plaatsvindt, alle stappen uit het kwaliteitshandboek doorlopen in de vorm van een interne audit en de resultaten hiervan registreren.

Wanneer de CI op bezoek komt voor het certificatieonderzoek, moeten er twee dingen gebeuren. Ten eerste wordt een kantooronderzoek gedaan waarbij wordt gekeken of het kwaliteitsmanagementsysteem voldoende is en of daar naar gewerkt wordt. Dat wordt ondermeer gedaan door de resultaten van de interne audit te beoordelen. De CI kan bijvoorbeeld inspectie- of controlerapporten en diploma's opvragen. Ten tweede wordt de inspecteur beoordeeld. Rapporten worden inhoudelijk bekeken en het functioneren in de praktijk wordt beoordeeld.

Als alles in orde is, krijgt het bedrijf het certificaat voor die scopes waarvoor de inspecteur bevoegd verklaard is. Dus bij een bedrijf met twee medewerkers waarvan de ene een scope 8 en de andere een scope 10 bevoegdheid heeft, wordt het certificaat voor deze beide scopes afgegeven. Dat betekent dat de ene inspecteur scope 8 inspecties en de andere scope 10 inspecties mag doen. Uitswisselen gaat niet. Een inspecteur mag alleen inspecties voor zijn 'eigen' scope uitvoeren. Een bedrijf kan ook eenvoudig uitbreiden naar scopes van een andere deelregeling omdat het kwaliteitsmanagementsysteem hetzelfde is.

Wat kost certificatie?

Certificatie kost intern inspanning. Hoeveel dat is, hangt af van hoe gestructureerd al wordt gewerkt. De meest merkbare kosten zijn die van de CI. Deze mag echter niet zomaar willekeurig uren schrijven. Voor de te besteden minimale audittijd moet de CI voor managementsysteemcertificatie voldoen aan de eisen het internationale document IAF MD5. De IAF MD5 schrijft



voor dat bij bedrijven met 1 tot en met 5 medewerkers ca. 1,5 dag voor de certificatie systeemaudit nodig is. Na certificatie vindt in het certificatie traject van 3 jaar een jaarlijkse vervolgaudit plaats die 4 uren in beslag neemt en in het derde jaar een verlengingsaudit van 8 uren. De urenbesteding voor de praktijkaudits is

Activiteit	Aantal per 3 jaar	Urenbesteding
<i>Per bedrijf (Systeem)</i>		
Systeemaudit	1	12
Vervolgaudit	2	8
<i>Per persoon en scope (Praktijk)</i>		
Praktijkaudit Inspecteur	2	6
Rapportcontrole	Max. 10	2,5
Totaal uren in 3 jaar		28,5
Gemiddeld per jaar		9,5

vastgelegd in het Certificatiereglement van SCIOS. Daar staat dat voor een rapportbeoordeling een kwartier per rapport beschikbaar is. Het aantal rapporten dat per scope bekeken wordt, bedraagt maximaal 5. De audit van de werkzaamheden mag 3 uur kosten. Zo'n praktijkaudit vindt eens per anderhalf jaar plaats. Over een periode van 3 jaar ontstaat de volgende tijdbesteding:

De gangbare tarieven van CI's liggen tussen de € 140,00 en € 180,00 per uur. Tegen het hoogste tarief bedragen de kosten gemiddeld € 1.700,00 per jaar voor een ZZP'er met één scope. Voor een tweede scope komt hier elke drie jaren 8,5 uur bij voor de praktijkaudits en rapportcontrole (gemiddeld € 510,00/jaar). Hierbij moet wel nadrukkelijk opgemerkt worden dat een bedrijf zelf voor een flink deel bepalend is voor de efficiëntie van de audits. Hoe beter de zaken voor elkaar zijn, hoe minder tijdverlies ontstaat. Belangrijk is dat offertes worden opgevraagd.

Inhuur van personeel

Het inhuren van personeel onder certificatie is op drie manieren mogelijk:

1. De ingehuurde inspecteur is zelf werkzaam bij een SCIOS gecertificeerd bedrijf en voert de werkzaamheden onder de naam van dat bedrijf uit. Dat is zonder meer mogelijk. Maar het rapporteren en het afmelden gebeurt onder de naam van de ingehuurde partij. Dit zal in de praktijk doorgaans niet wenselijk zijn.
2. De ingehuurde inspecteur is zelf werkzaam bij een gecertificeerd bedrijf en voert de werkzaamheden onder de naam en het kwaliteitsmanagementsysteem van de inhurende partij uit. Formeel dient dan een praktijkaudit te worden uitgevoerd. Doel daarvan is vooral vast te stellen of de ingehuurde inspecteur op de juiste manier rapporteert. In de praktijk maakt de CI gebruik van de resultaten van de al bestaande praktijkaudit voor het eigen bedrijf van de inspecteur. Doorgaans wordt één rapport beoordeeld om vast te stellen of dit aan de eisen voldoet. Hiervoor geldt de tijdbesteding van één rapportbeoordeling (15 minuten). De ingehuurde inspecteur moet er wel voor zorgen dat kopieën van diploma's en controlecertificaten bij de opdrachtgever beschikbaar zijn. De CI controleert hierop bij systeemaudits en controlebezoeken.
3. De ingehuurde inspecteur is zelf niet werkzaam bij een SCIOS gecertificeerd bedrijf. De inspecteur dient dan aan de diploma-eisen te voldoen en een volledige praktijkaudit te ondergaan. Dit is gelijk aan de procedure voor een nieuwe eigen medewerker.

Wanneer een bevoegde inspecteur van werkgever verandert, kunnen doorgaans de auditgegevens overgenomen worden. De oud-werkgever moet hier wel aan willen meewerken.

Meer informatie?

Wilt u meer informatie? Neem dan contact op met een van de certificatie-instellingen die voor de SCIOS Certificatieregeling geaccrediteerd zijn. Deze staan vermeld op de SCIOS website.



Stichting SCIOS

Postbus 298

5680 AG Best

Telefoon: 088 7762800

E-mail: info@scios.nl

Website: www.scios.nl

